

सुन गिद्ध विश्वबाटै
लोप हुन लागेका
पंथी हुन् ।

Photo © DB Chaudhary

यिनले वातावरण
स्वच्छ राख्न मद्दत
गर्दछन् ।
यिनको संरक्षणका
लागि हामी सबैले
प्रयास गरौं ।

Photo © Rajendra Gurung

"Let's put our efforts to protect critically endangered Red-headed Vulture"

The
Rufford
Foundation
www.rufford.org

विस्तृत जानकारीको लागि:
खडानन्द पौडेल
knpaudel@gmail.com

नेपालमा गिद्ध संरक्षणका प्रयास

- सन् २००९ देखि नेपालमा गिद्ध सम्बन्धी खोज, अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्य निरन्तर रूपमा गरिदै आएको छ ।
- औषधि ब्यवस्था विभाग नेपालद्वारा वि.स. २०६३ जेष्ठ २३ गते देखि डाइक्लोफेनेक औषधि पशु उपचारका लागि उत्पादन, प्रयोग र विक्री वितरणमा रोक लगाइएको छ ।
- गिद्ध संरक्षणको लागि नेपालका विभिन्न ठाउँमा ७ वटा गिद्ध शुद्ध आहारा केन्द्रहरूको स्थापना तथा सञ्चालन एवम् चितवन राष्ट्रिय निकुञ्जको कसरामा गिद्ध संरक्षण प्रजनन केन्द्र स्थापना गरी सञ्चालनमा आएको छ ।
- निरन्तर रूपमा विभिन्न जनचेतनाका कार्यक्रमहरू नेपाल भरि नै गरिदै आएको छ ।

गिद्ध संरक्षणका लागि हामीले के गर्न सकिन्छ ?

- पशु उपचारमा प्रयोग गरिने डाइक्लोफेनेक औषधिको प्रयोग भए नभएको निगरानी गर्ने र यदि प्रयोग भएको पाइएमा यसलाई रोक्नका लागि सम्बन्धित निकायमा ध्यानाकर्षण गराई यसको प्रयोग पूर्ण रूपमा बन्द गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- गिद्धलाई सुरक्षित मानिएको औषधि मेलोक्सिक्यामको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- रोग नलागी प्राकृतिक रूपमा काल गतिले मरेका पशु

चौपायालाई गाउँघरबाट अलि टाढा खुला ठाउँमा फालिदिने तथा यस्तो कार्यमा एक अर्कालाई सहयोग गर्ने ।

- गिद्धका गुँडहरू भएका रुखहरूको कटानमा बन्देज लगाउने तथा यिनीहरूको बासस्थान संरक्षण गर्ने ।
- वन्यजन्तुलाई मार्नका लागि प्रयोग गरिने विषको प्रयोग गर्ने कार्यलाई रोक लगाउने तथा यसको निगरानी राख्ने र यदि कतै गरेको पाइएमा सम्बन्धित निकायको ध्यानाकर्षण गराउने ।
- गिद्धहरू प्रकृतिका लागि अत्यन्तै महत्वपूर्ण प्राणी हुन् । त्यसैले यिनको संरक्षणको लागि जनचेतना फैलाउने कार्यमा सबैले सहयोग गर्ने ।

2016 © mansanta skmira

प्रकृतिका कृचिकार सुन गिद्धको संरक्षणमा हामी सबैको प्रयास आवश्यक छ ।

Photo © Rajendra Gurung

"Let's put our efforts to protect critically endangered Red-headed Vulture"

विस्तृत जानकारीको लागि:
खडानन्द पौडेल
ई-मेल: knpauadel@gmail.com
सम्पर्क नं : ९८५७०३०४५५

विस्तृत जानकारीको लागि:
खडानन्द पौडेल
ई-मेल: knpauadel@gmail.com
सम्पर्क नं : ९८५७०३०४५५

गिद्ध सम्बन्धि तथ्याङ्क तथा महत्व

- गिद्ध पारिस्थतिकीय प्रणालीको अभिन्न अंग हुन् । यिनले सडेगलेका सिनोहरू खाएर वातावरणलाई स्वच्छ राख्न मद्दत गर्दछन् ।
- विश्वमा २३ प्रजातिका गिद्धहरू पाइन्छन् जसमध्ये नेपालमा ९ प्रजातिका गिद्धहरू पाइन्छन् ।
- नेपालमा पाइने ९ प्रजातिका गिद्धहरूमध्ये ४ प्रजातिलाई अति संकटापन्न सूचीमा सुचिकृत गरिएको छ जसमध्ये सुन गिद्ध पनि एक हो ।
- अति संकटापन्न सूचीमा भएका प्रजाति आउँदो दश वर्ष समयमा लोप हुने सम्भावना ५० प्रतिशत हुन्छ ।
- सुन गिद्धको नेपालमा अनुमानित संख्या २०० देखि ४०० को बीचमा रहेको छ ।
- प्रकृतिबाट गिद्धहरू लोप भएमा रेविज, बुसोलोसिस एन्थ्राक्स जस्ता विभिन्न प्रकारका रोगहरू मानिस, घरपालुवा पशुपन्छी तथा वन्यजन्तुलाई सर्ने सम्भावना बढ्दछ ।

सुन गिद्धको विस्तृत जानकारी र चिन्ने तरीका

सुन गिद्ध प्रायः गरेर २००० मिटर तल पाइन्छ । यिनीहरू प्रायः बस्ती नजिकका खुल्ला ठाउँ र रुखले ढाकिएका डाँडाहरूमा भेटिन्छन् । यिनीहरू समुहमा भन्दा एकलै हिड्दुल गर्न रुचाउछन् । यिनीहरू धेरै जसो भाले पोथी र बच्चा एकै साथ देखिन्छन् तर सिनो खाने समयमा भने एकै ठाउँमा ३ भन्दा बढी सुन गिद्ध पनि भेटिन्छन् ।

Photo © DB Chaudhary

Photo © Rajendra Gurung

चिन्ने तरीका

- यिनीहरूको तुलनात्मक रूपमा पातला र चुच्चा पखेटाहरू हुन्छन् ।
- ब्यस्कको नाङ्गो रातो टाउको र नासिका भिल्ली घाँटीको फेद तिघ्राको माथिल्लो भागमा सेता टाटाहरू राता राता खुट्टा र औंलाहरू हुन्छन् ।

- उडानमा सहायक पखेटाको फेदमा फुस्रो-फुस्रो सेतो चौडा पेटी हुन्छ ।
- बच्चाको टाउकोमा सेतो भुवादार प्वाँख टाउको र औंलामा गुलाफी गुलाफी रङ्ग तथा तिघ्राको माथिल्लो भागमा सेतो टाटो र सेतो सेतो पुच्छर ढकनी हुन्छ ।

गिद्ध घट्नुका कारणहरू

- सन् १९९० को दशक देखि दक्षिण एसियामा गिद्धको संख्यामा हास आउने क्रम शुरु भएको हो ।
- दक्षिण एसियामा डंगर प्रजातिका गिद्ध ९९.९ प्रतिशत सम्म घटेको पाईएको छ । डंगर गिद्ध लगायत सुन गिद्ध पनि घटिरहेको अध्ययन अनुसन्धानले देखाएको छ ।
- दक्षिण एसियामा गिद्ध घट्नुको प्रमुख कारण पशु उपचारमा प्रयोग गरिने औषधि डाइक्लोफेनेक भएको विभिन्न अनुसन्धानद्वारा प्रमाणित भएको छ ।
- पशु उपचारमा डाइक्लोफेनेक प्रयोग गरेको खण्डमा र उक्त पशुको उपचारको क्रममा मृत्यु भई सो सिनो गिद्धले खाएमा गिद्धहरूको मृगौलाले काम गर्न छोड्दछ र केही दिनमै गिद्धहरू मर्दछन् ।
- डाइक्लोफेनेक बाहेक अन्य कारणहरू जस्तैः आहाराको कमी, विद्युतीय तारहरूमा ठोकिएर तथा जङ्गली जनावरहरू मार्न प्रयोग गरने विषका कारण पनि गिद्धहरूको संख्या घटिरहेको विभिन्न अनुसन्धानले देखाएका छन् ।

